

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Romjuls søndag – 29. desember 2024

Prekentekest: Luk 2,25–35

Lesetekst I: Jes 66,10–13

Lesetekst II: Rom 11,33–36

Nu kom han patriarkers – og hele verdens – håb

Et barn blev født i Betlehem. Et jødiske drengbarn. Marias førstefødte. En stor glæde – for Maria, uden tvivl. Men sådan for det blotte øje, var der ikke mere i staldgrotten i Betlehem – end i så mange andre hjem, hvor et barn kom til verden... Det specielle var naturligvis de særlige omstændigheder omkring barnets undfangelse, men det var jo heller ikke noget, der sådan kunne ses eller tjekkes. Selve det forhold, at Gud valgte at blive menneske – som én af os, betød, at verdenshistoriens absolut vigtigste barnefødsel – foregik helt som alle andre. Hvordan kan vi så vide, at det VAR Kristus, der blev født julenat i Betlehem?

Vidner

Det kan vi, fordi Gud på forskellig vis kaldte vidner ind – for at bevidne dette barns identitet. Englene kaldte hyrderne ind til Betlehem, Gud ledte hedenske vismænd fra østerland samme vej – og i teksten i dag, kalder han Simeon – og siden Anna – frem til Jesusbarnet i templet. Det må have været en underlig fornemmelse for Josef og Maria. Mennesker, der kom fra nær og fjern – ud af det blå – for at tilbede deres lille barn. Og som hver især kom med budskab og vidnesbyrd til dem om, hvem dette barn var – og hvilken betydning det skulle få. Sådan står der en kreds af mennesker omkring det lille barn og peger på ham! Det er ham! Ham, der var lovet fra gammel tid – ham, som profeterne talte om!

Når man kigger nærmere på denne kreds af ”vidner” omkring det lille Jesus barn – så er det ikke svært at få øje på, hvordan de i sig selv udgør en forkyndelse af juleevangeliets rækkevidde. Det er jo noget af det herlige ved juleberetningerne: Selv de vidner, Gud kalder frem på Messias’ fødsel – er på en måde en legemliggørelse af evangeliet selv i kød og blod. De vidner om Guds oprejsning af de ”fattige i ånden”... af dem, som ingen i det religiøse establishment regnede med: hyrderne, hedenske vismænd og så disse udlevede oldinge, Simeon og Anna der pludselig træder frem fra kulisserne i templet...

Simeon

Jeg ved ikke om der ligger noget i det, men jeg synes alligevel at det er en stærk og smuk tanke: ”Shimeon” betyder egentlig ”bønhørelse”: ”Gud har hørt vore bønner”, og ”Anna” (den

græske form af Channah, en forkortelse af "Jochanna") betyder egentlig "Gud er nådig". Her ved Jesu frembæring i templet dukker altså to personer op – en mand og en kvinde – ved navn: "Gud har hørt vore bønner" og "Gud er nådig...", og sammen peger de på det lille barn! Han er frelseren...

Om Simeon hører vi, at han var "retfærdig og from" – og ventede "Israels trøst". "Retfærdig og from", lyder måske lidt selvhøjtideligt i vore ører... Men sådan har man ikke hørt det på Jesu tid. Når Det Gamle Testamente kalder et menneske for "retfærdigt" betyder i ikke, at han er et syndfrit menneske... I den forstand er ingen retfærdig. Men den "retfærdige" – det er den, der står i og lever i et "ret" forhold til Gud og mennesker. Én, der lever i et opgjort og afklaret forhold til Gud og mennesker. Én der lever i pagten. Den pagt, Gud jo netop havde stiftet med et syndigt folk, og som derfor indeholdt muligheden for syndernes forladelse. En "retfærdig" er én, der forsøger at leve efter Guds bud af hele sit hjerte, men som samtidig er sin egen syndighed og egne fald pinlig bevidst – og derfor hele tiden har brug for at leve under Guds tilgivelse og nåde.

Denne "retfærdighed" får derfor også en ydre side – eller en praktisk side. Det er noget af det, ordet "from" kommer til at betegne i bibelsk forstand. Det græske ord, der er anvendt for "from", kommer egentlig af et ord, der har med frygt at gøre. Nærmere bestemt "gudsfrygt". Det vil sige, at ordet "from" ikke så meget er noget, man er i forhold til andre. Det er først og fremmest en holdning i forhold til Gud: At man har "ærefrygt" for Gud. Den "fromme" har respekt for Gud og derfor er det vigtigt for ham at lytte til Gud, at se virkeligheden fra Guds perspektiv, at følge Guds bud, at stå i et afklaret forhold til ham. Den fromme er én, der lever i bøn, fordi Guds vilje og vej er vigtig for ham. Den "fromme" lever i Guds ord, fordi for ham vejer Guds dom tungere end menneskers. Han har brug for at høre, hvad Gud siger.

Sådan havde Simeon fyldt sit sind med Guds løfter. Som én, der kendte skrifterne, hørte han til blandt dem, der ventede "Israels trøst", og han har bedt om, at den tid snart måtte komme. Gud havde så ovenikøbet givet ham en særlig åbenbaring: at han ikke skulle dø, før han havde set "Herrens salvede", Meshiach. Og Gud giver ham åbenbart et praj, at nu sker det! Det barn, Josef og Maria bærer frem i templet, ham er det. Han tager barnet ud af armene på de måbende forældre og giver sig til at lovprise Gud!

Det er på måske nok lige lovligt frimodigt, kunne man tænke... Men på den anden side fuldstændig naturligt og rigtigt! Dette barn er ikke bare Josefs og Marias.* Det er hele Israels – hele verdens! Det er også Simeons. Det er det barn, han så længe har bedt om at måtte se. Israels – og hans egen trøst... Det er det, hans lovsang handler om:

"Herre, nu lader du din tjener gå bort med fred efter dit ord. For mine øjne har set din frelse, som du har beredt for alle folk: Et lys til åbenbaring for hedninger og en herlighed for dit folk Israel".

Simeon bruger særligt udtryk fra Esajas' bog til at beskrive frelsen med (Es 52,10; 42,6; 49,6). Og der er noget, der tyder på, at Simeon havde en klar forståelse af, hvordan denne "Jesus", "Frelseren", skulle frelse verden. Der var jo for så vidt mange mennesker, der ventede Messias' komme – men mange havde nogle helt skæve forventninger. De havde skabt en Messias i deres eget billede – efter deres eget hoved. En national helt. Men det virker, som om Simeon havde et krystalklart billede af frelsens karakter. Ikke bare det, at frelsen også skulle gælde hedningerne og derfor overgå det rent nationale håb. Men også det,

at han havde Esajas 53 med i sin forventning! Profetierne om den lidende Herrens tjener, der kommer for at blive forkastet, lide og dø stedfortrædende for folkets synder:

»Se, dette barn er bestemt til fald og oprejsning for mange i Israel og til at være et tegn, som modsiges – ja, også din egen sjæl skal et sværd gennemtrænge – for at mange hjerters tanker kan komme for en dag.«

Dette barn skal opleve “modsigelse” – en modsigelse, der får så alvorlig karakter, at det skal “gennemtrænge” Marias sjæl “som et sværd”...

Til forkynnelsen

To ting, ville jeg trække frem denne dag:

1) Det lille Jesusbarn lignede ikke noget særligt – men både Simeon og Anna så “tegnet” på Guds frelse i ham. De så ham –fordi Gud havde åbnet deres øjne, så de kunne se ham. Og Gud havde åbnet deres øjne, fordi de var fyldt af hans ord. De kendte Guds løfter – og levede og åndede i dem. Der var et helt univers åbent og synligt for dem, som så mange andre slet ikke så. Set med det blotte øje – var der bare et jødisk drengbarn blandt så mange andre. Men set i lyset af Guds ord, om dette barn, ville verden aldrig mere blive den samme, ”for dette barn har himlen med”. Det er vigtigt at få fat i. Forskellen mellem det, de så i Jesusbarnet, Simon og Anna– i modsætningen til dem, der afviste ham – var på fundamental vis, Guds ord. Guds ord åbnede og tolkede Jesusbegivenheden for dem.

Sådan er det også for os i dag. Hvis vi vil se Guds frelse, kræver det også for os, at Gud giver os et nyt syn! At han åbner vore øjne gennem Guds ord. Guds frelse er stadig til stede hos os i ord og sakramenter. Og det er unægteligt et tegn under modsigelse. Det ser ikke ud af meget – i en verden, der søger de store religiøse følelser og nytårsfyrværkeri. Men for den som kender skrifterne – Guds løfter – kommer der nyt lys over det, der sker, i ordets forkyndelse, i dåb og nadver. En helt ny verden åbner sig. ”Mine øjne har set din frelse”.

2) Det var ikke de unge, de stærke, de produktive, de visionære, de vigtige, de betydningsfulde, de særligt kloge, men de “fattige i ånden”, Gud valgte til at bevidne Kristi fødsel. Selv et par udlevede oldinge, kunne Gud bruge – som sine vidner. Selv de svageste og mest usynlige mennesker kan tjene Gud i bøn og i vidnesbyrd – kan de løfte verdens frelser – for andre! Også du og jeg kan – i al svaghed og ydmyghed – fortælle andre, om det vi har set og hørt... og stille os ind i rækken af vidner – omkring det barn, hvis fødsel vi fejrer i juledagene. Verden har brug for at høre om ham.

Jan Holm Mortensen

Sogne- og arresthuspræst ved Kristkirken i Kolding, Danmark

jhm@km.dk

* Selve funktionen med renselsedagen, 40 dage efter et drengbarns fødsel, handler både om kvindens renselsdag, men også om, at dette barn – og særligt den førstefødte søn – tilhører Herren (3 Mos 12; 2 Mos 13,2.12-13).